

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Melyben: Vidéken:
 Egy hóra. . . . I. ker. Egy hóra. . . I. ker. 50 HIL.
 Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
MEGÉDŐS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utóza 47. és 48. szám.

Debreczen polgárságához!

A legsúlyosabb válság közepette, Bécs-csel való rettenetes küzdelmünk újabb stációja előtt északkeleti Magyarország népe vasárnap országgraszoló tüntetést fog rendezni az önálló nemzeti bank mellett városunkban. Tíz vármegye népe jön el hozzánk demonstrálni.

Vasárnap délelőtt 11 és 12 óra között fognak megérkezni a vendégek. Menjünk ki mindannyian az állomásra, fogadjuk őket lelkes szeretettel. A délután 2 órakor kezdődő népgyűlésen pedig jelen legyen Magyarország önállóságának minden híve!

Pártalakulások.

Debreczen, október 29.

A bizonytalanság munkakedvtelensége, látszólagos csendje üli meg az országot. Ugy tetszik, mintha a politikai közélet lethargiába esett volna. Mint a kloroformmal elaltatott beteg a boncaszalon a műtét előtt. Kivülről, látszólag csend és nyugalom, de nem a pihenés nyugalma. A vihar előtt való csendesség jelenségei ezek.

Látszólag így van. De a pártok keretén belül s nem az országos fórumon izgatott munka folyik. Mindenki készen akar lenni az eshetőségekkel szemben.

De hogy mik ezek az eshetőségek,

sejteni sem lehet. Éppen azért a vihar ellen való készülődések nagyon különböző formájuak. Mindenki politikai terveket kovácsol és nagy gondolatokban főnek a fejek. Hasonlatosan a hegyek vajadásához, amelyek egeret szültek. Lassan, titokzatosan készülnek a mozgalmak s némely hír, amely felőlük kiszivárog, első pillanatra úgy hat, mint a bomba s csak nyugodtabb mérlegelés után látható, hogy bizony ez sem az az orkán, amelytől a nagybeteg meggyógyulását remélni lehessen.

A régi hatvanhetes alap hívei, hazaj nélkül is, de szintén mozognak abban, hogy egykori ha'almukat visszaállítsák. Legkevesebb reménységük mindenestre nekik lehet ahhoz, még ha az alkotmánypárttal keresnek is az összeköttetést. Azt az összeköttetést, amelyből ami meg van, az nem ér semmit s a mit még hozzá keresnének, azt sohasem fogják többé megtalálni. Az ó-szabadelvűpárt már csak a történelemé, a múlté. Az idő megörölte s elshant a megörölt kadáver felett. S hasonlóképpen van még több más politikai alakulás. Csak az akarat egy. Az akarat, amit a francia úgy fejez ki: eredj már aból a székéből, mert én akarok beleülni.

Ma is, a politikai viszonyok minden bonyolultsága dacára, a független-

ségi párt az egyetlen, amely számításba jöhet, mint összetartó és többségi tényező. Az alkotmánypárti kisebbség politikai elveivel nem bírna magának többséget csinálni, új választások esetén sem, még ha e választásokat a jelenlegi választási törvény alapján vinné is keresztül. Egy-egy olyan erőszakos választás, amilyenek a hetvenes években még lehetségesek voltak, ma hihetetlen izgalomba vinné, sőt lázongásba kergetné az országot.

Figyelemreméltó munkásságot fejt ki a néppárt is, amely azonban úgy látszik, két politikai részre fog omlani. Az egyik rész megmarad a néppárt ismert jelenlegi alapján. De az egyházpolitikai törvények revíziójának eszméje már szintén megszűnt az a fegyver lenni, amelynek tartották. Gyakorlati politikai végcél gyanánt nem érvényesülhet. A másik rész, — mint jelentettük — új programot is keres ezért, amelyet a keresztényszociálmusban vél feltalálni. A keresztényszociálmus, mint gazdasági és kulturális szervezet már régóta működik az országban, de úgy látszik, arra, hogy politikai párttá alakítsák át, a szervezetük nem olyan könnyen kapható. Eddig, mint nem politikai szervezetnek, függetlenségi pártiak is voltak tagjai. Ha politikai zászlót bont, ezek mind ott fogják hagyni. A vezetőség két tagja már le is mondott s maga

Margit.

Irta: Schulik Kálmán.

A szanatorium folyosóján történik:

Margit (tizenkilenc éves leány, arcán halvány piros rózsákkal, sárga szempillái alól megtört fény ragyog ki; az alakja csodás, gyönyörű fehér vállak s sejtelmes mellhalmok ingerkednek a dekoltált ruhán keresztül, a járása buján ringó; mintha a lörzs a tavaszt, az ébredést akarná szimbolizálni, míg a fej az ősz, az elmúlást).

Loránt (huszonnégy éves, sovány, magas fiú, az arcán mély gödrök ülnek, csak tekintete élénk).

Margit (figyelmesen hallgatja Lorántot, közben zsebkendőjét szájához tartja s köhéscsel.)

Loránt (Margithoz közel áll s halkán beszél): Ugy-e maga sem hitte volna, hogy ilyen jó barátok leszünk?

Margit (mosolyogva): Nem. De ki is gondolhatta volna azt, amikor maga, Loránt, mindig a barátom körül legyeskedett s velem alig váltott néhány szót.

Loránt: Csak azért tettem, hogy elkerüljem a feltűnést.

Margit: Nagyon okosan tette.

Loránt: Most már nem kerülgetem, mert nincsen értelme; hiszen a szanatoriumban mindenki tudja, hogy . . .

Margit (elpirul.)

Loránt (zavartan) . . . hogy egymás iránt rokonérzésekkel viseltetünk.

Szünet.

Margit (mélyen hallgat; mereven a földre néz.)

Loránt (ragyogó szemekkel bámul a leány arcába; meglepődéssel élvezi a hatást): Beszéljen, Margit, igaz az, amit rólam hisznek?

Margit: Nem tudom.

Loránt: Azt hiszem, mindenki tisztában kell, hogy legyen saját érzelmeivel. — Látssa, én nem tagadom, hogy maga nekem nagyon tetszik, hogy maga nagyon szép leány . . . (nekibátorodva) . . . hogy én magát szeretem . . .

Margit (az arcán megélenkülnek a piros rózsák színei; némán hallgat; szempillái lágyan leereszkednek.)

Loránt (arcának horpadásaiban tűz gyul ki; nem lát mást maga előtt, csak az érzel-

meivel küzdő leányt; hirtelen megragadja Margit hófehér kezét): Margit, maga is szeret? . . . Ugy-e maga is . . . Ne kinozzon, mondja, ugy-e Margit . . .

Margit (apró fogaival beleharap ajkába, fölneéz Lorántra s alig hallhatóan suttogja): Én is . . . (eltaszítja magától Loránt kezét.)

Loránt (teste remeg; kéjesen): Maga is Margit . . .

Hosszu szünet következik. A verőfényes őszi napsugarak kacagva csókolják végig a leány testét.

Loránt (köhög, amikor megszűnik a roham, tovább beszél): Én éppen tegnap voltam vizsgálaton s az orvos azt mondotta, hogy nagyon jóakaratu a betegségem; még néhány havi gyógykezelésre van szükségem, aztán teljesen meggyógyulok. Ismét egészséges leszek.

Margit: Nekem ugyan ezt nem mondta az orvos, de kijelentette, hogy nincsen mitől tartanom. — Köhéscselni fogok egész életemen keresztül, mert a betegségem krónikussá vált, de ez még mindig jobb, mint meghalni.

Loránt (az ujjaival idegesen dobol a

KALAP

feltűnő szép választékban
 :: Frank Testvéreknél.

az elnök, Giesswein Sándor is lemondással fenyegetőzik abban az esetben, ha a szövetséget bárki, vagy bárkik is idegenszerű politikai célokra akarnák felhasználni. A tervezett új pártalakulás ilyen körülmények között aligha sikerül. Ha mégis sikerül, a bomlásokra a jelenkor igényei szerint jól berendezett házban egy újabb bomlást produkál. Hogy még könnyebben bánhasson el velünk az osztrák.

A Kossuth-szobor pályázatát kitolták.

Mert megfáznak a szobrok.

A debreczeni Kossuth-szobor bizottság ma délelőtt ülést tartott. A bizottság a szoborpályázat lejáratának idejét négy hónappal kitolta. Egyik múlt ülésen ugyanis január 15-re tűzték ki a pályázat határidejét. Most május 15-re tolták ki ezzel az indoklással, hogy télen a gipsz megfagy.

Hát persze, hogy megfagy a szabad levegőn. Ezt megteszi nyáron is. Ezért bizonyos kár volt a kitűzött terminust elhalasztani. A város érdeke az volna, hogy a Kossuth-szobor minél hamarabb létesüljön.

Az ülésről szóló tudósításunk itt következik:

Az ülésen Kovács József polgármester elnökölt. Jelen voltak: Magoss György t. főügyész, Oláh Károly, Aczél Géza, Boldizsár Kálmán dr., Szilágyi Imre, Lestyán Adorján, Márk Endre ifj. Schwarz Vilmos, Szabó Kálmán, Király Gyula, Kardos Albert dr., Jeney Miklós, dr. Balkányi Miklós, Gyürky Sándor, Roncsik Lajos.

Az ülés megnyitása után a múlt ülés jegyzőkönyvét olvasták fel. Majd Kovács József polgármester előterjesztette, hogy a gyűlést azért hívta össze, mert intézkedni kell a bíráló bizottság megalakítása ügyében. Kéri, hogy afelett határozzanak, hogy *Telcs Ede* helyére, ki nem óhajt résztvenni a zsűriben, új művészt kérjenek fel, vagy pedig helyből válasszanak valakit. A bizottság *Szamorovszky Ödönt* hívja meg *Telcs* helyére.

kézeltőjén): Én bizom az orvosban s már terveket is dolgoztam ki a jövőre.

Margit: Nekem is vannak többféle terveim.

Loránt (elmélyedve): Én úgy gondoltam, hogy az őszig a szanatoriumban maradok, a telet majd délen töltöm, aztán tavasszal elfoglalom az állásomat és meg-nősülök.

Margit (Megeríti a pillanat jelentőségét, komolyan, okos szemekkel néz a fiúra) Megnősül?

Loránt (az ujjai most már gépies gyorsasággal járnak a kemény kézfélén s az ajkát is idegesen rángatja): Igen. Akkorára egészséges leszek, az orvos mondta s így mi sem akadályoz meg tervem keresztülvételében. (Kis szünet után) Már olyan szépen elgondoltam az egész házasságomat. Elmondjam?

Margit (kíváncsian): Mondja.

Loránt: Mint már mondtam, tavasszal egészséges leszek. Megvárom, míg le hullanak a levelek a fákról s helyükbe újra zöld lombok kerülnek. A virágok nyílása jelenti majd az én boldogságom tavaszát is. Májusban, a legszebb, a legpoétikusabb hónapban akarom majd megtartani az esküvőnköt...

Margit (ezt a szót várta, de mégis meglepetést szinlel): De Loránt...

A pályázat határideje 1910. évi január 1-ére volt kitűzve. A bizottság megváltoztatta ezt a terminust s a pályázat határidejét május 17-ére tűzték ki.

A további teendővel Aczél Géza főmérnököt bízták meg.

Justh tanácskozik Kossuthal.

Egy kellemetlen találkozó.

Szenzációk a makói beszámolóban.

A helyzet súlypontja teljesen a függetlenségi pártba helyeződik át. A tegnapi előtti minisztertanácsban *Wekerle* Sándor és *Andrássy* Gyula gróf nagy erőfeszítéssel igyekeztek *Kossuth* Ferencet rábírni arra, hogy végre is fogadja el az ő kibontakozási tervüket és álljon el a függetlenségi párt legsarkalatosabb alapelveitől, a gazdasági függetlenség követelésétől. *Kossuth* Ferenc ezzel a beszéssel szemben azt kívánta, hogy éppen ellenkezőleg a hatvanhetes pártok is ismerjék el a gazdasági függetlenségért való küzdelem jogosultságát. Ebből alakult ki azután a legújabb kibontakozási terv, amely azon alapszik, hogy a függetlenségi párt elfogadja azt a megoldást, amely a katonai kérdések rendezésén épül föl, ha viszont a hatvanhetes pártok ünnepélyes deklaráció formájában előmerik az országnak azt a jogát, hogy a teljes gazdasági függetlenségnek és így az önálló jegybanknak 1917-re való föllállítására megtegye az előkészületeket.

Ez az új kibontakozási terv azonban a függetlenségi pártban éppen nem találkozik valami nagy tetszéssel. Sőt a pártnak harcos része ebben a megoldási módban csak azt látja, hogy a függetlenségi pártot bele akarják vinni olyan megoldásba, amelynek az a követelménye, hogy a függetlenségi párt hosszabbítsa meg a közös jegybank szabadalmát. Ez ellen pedig a leghatározottabban állást foglalnak. Éppen ezért nagyon várták már,

Loránt (szemrehányóan): Hát nem azt mondta, hogy szeret?

Margit (azt hiszi, hogy megbántotta Lorántot): Mondtam.

Loránt (közelebb hajol Margithoz): Én azt akarom, hogy maga legyen a feleségem...

Margit (hallgat).

Loránt (szenvedelmesen): Margit, lesz a feleségem?

Margit (lehunyja szemét): Leszek...

Loránt (az izgalmak felkorbácsolják idegét; láz ül az arcára): Boldogok leszünk, szeretni fogjuk egymást... Ugy is annyira részünk volt már a szenvedésből... A tavasz nemsokára itt lesz, lássa, már sárgulnak a levelek, már ritkulnak a lombok...

Margit (kinéz a folyosó ablakain): Már sárgulnak a levelek...

Loránt (a láz erősebben kiüt az arcán): Mire újra zöldek lesznek a levelek, szeretni fogjuk egymást nagyon, nagyon...

Margit (hidegség fut keresztül testén, megrázkódik): Szeretni fogjuk egymást... Várom nagyon a tavaszt...

Loránt: Igen, a tavasszal, ha újra ki-zöldülnek a fák...

Az őszi napsugarak kétkedve bámulnak a két gyerek arcába.

hogy *Justh* Gyula visszaérkezék a fővárosba és vele állapítsák meg a további taktikai eljárást.

Justh Gyula készül.

Justh Gyula ma reggel megérkezett és már kora délelőtt megjelent a képviselőházban, ahol előbb az elnökség ügyeit intézte el, majd politikai barátait fogadta.

Egész délelőtt jártak *Justh*nál a képviselők és a vele folytatott eszmecserekből egészen határozottan kidomborodott az a felfogás, hogy az a kibontakozási terv, amely most kolportálnak, *semmiképpen sem fogadható* el. A függetlenségi párt szempontjából ez a terv olyan tökéletes elfogadást jelentene, hogy *Justh* Gyulának is az elfogadása, hogy ez nem lehet *Kossuth* Ferenc terve, hanem csak a hatvanheteseknek az óhajta. A képviselők bejelentették *Justh* Gyulának, hogy a jövő vasárnap teljes számmal vesznek részt a makói beszámolóban, amikor ugyanis nagy ünnepélyességek között fogják dokumentálni a gazdasági önállóságért való küzdelem ernyedetlen folytatását. A házelnök makói beszámolója mindenképpen igen jelentős politikai esemény lesz, amely lényegesen megváltoztathatja a helyzetet.

„Majd délután jövök.”

A politikai világ érdeklődése most a beteg *Kossuth* Ferencnek lakása felé van koncentráva. A gyengélkedő pártvezért naponként egy sereg képviselő keresi föl, akikkel tanácskozást folytat. A mai nap folyamán *Szentiványi* Árpád és *Hoitsy* Pál, a függetlenségi párt alelnöke járt a miniszternél és sokáig tanácskozott vele. A legérdekesebb azonban *Justh* Gyula látogatása volt.

A bankcsoport kiváló vezére, aki ma reggel érkezett Budapestre a késő délelőtti órákban s fölkereste *Kossuth* Ferencet. Ezen a tanácskozáson tudósítónk híradása szerint a kibontakozásra nézve döntő befolyású megbeszélések történtek.

Amíg *Justh* Gyula *Kossuth*nál tartózkodott, a függetlenségi párt vezére magához kérte *Wekerle* Sándor miniszterelnököt, mert az volt a terve, hogy a két államférfi nála találkozzon s együtt folytassák a tanácskozásokat.

A miniszterelnök kocsija néhány perccel később már ott állott *Kossuth* lakása előtt. Amint *Wekerle* leszállt, odaszólt *Kossuth* portásának.

— Van valaki a kegyelmes urnál?

— Igen — válaszolt a portás.

— Kicsoda? — kérdezte *Wekerle* Sándor.

— *Justh* Gyula kegyelmes ur!

Justh jelenléte láthatólag kellemetlenül érintette *Wekerle*t, aki megfordult, visszaült kocsijába s azt mondta a portásnak.

— Akkor majd délután jövök... S ezzel elhajatott.

A politika halottak napja.

A déli órák után jött le *Justh* Kossuth lakásáról s akkor már egy sereg ujságíró ostomolta az elnököt. Amikor közölték vele, hogy *Wekerle* itt volt, de arra, hogy ő bent van *Kossuth*nál,

Halmágyinál! Tulhalmozott téli raktár miatt az összes őszi felöltők, Modellek, ajkak, Pongyolák és blousok olcsón szerezhetők be.

sietve távozott, mosolyogva jegyezte meg Justh Gyula:

— *Félt tőlem Wekerle!*

— Van-e új kibontakozási alakulás? — kérdezték Justh Gyulától az újságírók.

— Nem tudom, hogy van-e, hát az urak honnan tudják?

— Több lap írja — válaszoltak az újságírók.

— Leghelyesebb volna — jegyezte meg tréfásan Justh — ha pályázatot hirdetnének egy új kibontakozási tervre.

Ezután elmondta az újságíróknak Justh Gyula, hogy november hetedikén Makón lesz a beszámolója.

— A Házat nem hívják össze akkor? — kérdezték az újságírók.

— Vasárnap csak nem tartunk ülést?! — válaszolt Justh Hanem majd — *astán...*

A feltámadás napján — jegyezte meg egy újságíró.

— Na az egy kicsit odább lesz, — válaszolt mosolyogva Justh. *Elsőbb meg kell halnunk, hogy aztán — feltámadjunk,*

— mondta nevetve Justh. Ezzel az érdekes beszélgetés véget is ért.

A makói beszámoló.

Politikai körökben nagy várakozással tekintenek Justh Gyulának november hetedikéi makói beszámolója elé. Hir szerint a válságra döntő befolyású nyilatkozatok fognak történni ezen a beszámolón s valószínűnek tartják, hogy a beszámoló után *össze is hívják a képviselőházat.*

Egyes politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy a beszámoló után újabb nagy tanácskozás lesz *Tornyan.*

A bécsi Zeitt Kossuth tervéről.

Budapesti tudósítónk táviratozza: A bécsi Zeitt mai számában azt írja, hogy Kossuth Ferencnek egy újabb kibontakozási terve van s annak vázlatán most dolgozik a miniszter Apponyi Albert gróf társaságában.

Tisza István gróf beszéde.

Budapesti tudósítónk táviratozza: Politikai körökben az a hír terjedt el, hogy Tisza István gróf a napokban szenzációs nyilatkozatot fog tenni egy budapesti küldöttség előtt. Ez nem felel meg a valóságnak. Annyi a tény, hogy Tisza István gróf a budapesti protestáns irodalmi szövetségnek, november másodikán a Kálvin-téri református templomban tartandó ünnepségen beszédet fog tartani, de ez a beszéd nem igen fogja érinteni az aktuális politikai helyzetet.

SPORT.

Őszi séták. A debreczeni tornaegylet a szép őszi és téli vasárnap délutánokon már több év óta nagyobb sétákat rendez városunk környékére. Sorra kerülnek ilyenkor a Pac, Fancsika, Szepessóstó, Zelemér stb. Ha sok történelmi nevezetességgel és meglepő természeti csodákkal nem kecsegtetnek is e séták, sok embernek mégis igazi élvezet ezt az üres délutánját kinn a szabadban tölteni; akad mégis látni való, ami a fáradságot jutalmazza. Holnapután, október 31-én az arra vállalkozók az egylet

ügyvezető elnökének vezetése alatt a monostorpályi úton kimennek a Vekerpestúra s a paci honvédhid mellett elhaladva a mikespércsi úton térnek vissza. Indulás fél kettőkor a nagy vasúti hidról, ahol a tagok gyülekeznek. Visszaérkezés hat órakor.

Megbízható ezimtar csakis a Debreczeni Független Újság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járattja. Előfizetőknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

Szávay a színpadon.

*

Nagy szenzációja van Győrnek, melyhez adva van október hónapok adósságnövelő 27-ik napja, a győri színpad és Szávay Gyula, az újságírók atyamestere.

A szenzáció tényálladéka, hogy a mester fellépett a győri színpadon és akkora sikert aratott, hogy a nézőtérben levő összes primadonnák belebetegedtek.

A kitűnő poéta, a jeles újságíró, a jó kamarai titkár, az elégséges tőkével rendelkező virilista, ugyis mint szőlősgazda, sokféle minőségében eddig már számtalan tanujelét adta ezermesteri mivoltjának, a „Tökfilkő” tegnapi győri előadásán azonban, mint *vérbeli színész* lépett előtérbe.

Ha valami kritikus írta meg Szávay színpadi sikerét, úgy fejezné ki magát, hogy az érdeklődést a végletekig felcsigázta hatásos domborítása. Egy riporternak azonban mindez kevés.

A riporter így ír, a mesternek vesé-
kig járó győri színpadi sikeréről:

Szávay Gyula olyan hideg szobor volt, amelyet a hasonló dal ellenében meglehett érteni. Szávay nem beszélt, néma volt, mint a velencei tizek tanácsának oroszlanja és hallgatása annyira frappirozta a győri publikumot, hogy mindenki csak öt nézte és derűs tekintete rőzsaszinbe öltöztette a nézőtér hangulatát. Az a Szávay, aki eddig aranyezéjű szónoki képességével ragadta magához a sziveket és Angyal virtuozitásával zongorázott az érzelmek billentyűin, a hallgató böles maszkjában, a szobadisz egyszerű epizod szerepében a sülyedőbe döntötte a legnagyobb színpadi nagyságokat.

Nagy volt a mester és az ábrázoló művészet kópialhat tőle.

Hogy miként jutott Szávay a győri öreg színház korhadt, deszkái-ra, amely új babért font a homloka körül, azt is eláruljuk.

Az eleven Szávay szobormása a Győri Hirlap szerkesztőségében vigyáz Bohémiára. (A Győri Hirlapnak ugyanis, amíg a debreczeni kereskedelmi- és iparkamara Debreczenbe hódította, Szávay Gyula volt a főszerkesztője.) Tegnap a színházi kellemes nem találván máshol szobrot, kölösnékre Szávay Gyulát. És a szobornak, mint szobadisznak óriási sikere volt.

Wenes Jenő győri polgármester a tegnapi előadás után Kuncz Jenő dr. vármegyei főjegyzővel és Ujlaki Géza igazgatóval táviratilag gratulált Szávaynak legújabb sikeréhez.

A színházi bizottság ülése.

Nem teljes a zenekar.

A társulat kritikája elmaradt.

A színházi bizottság ma délután ülést tartott, melynek legérdekesebb momentumai az volt, hogy a legfontosabb tárgy — a társulat új tagjai fölött való bírálat — elmaradt, Márk Endre azon indoklásával, hogy az új tagok művészi képességéről tiszta képet a bizottság tagjai még nem alkothattak és enélkül kritikát mondani nem akarnak.

A bizottság szóvá tette a zenekar hiányos voltát, követelve a zenekar kiegészítését.

Az ülésről szóló tudósításunk itt következik:

Az ülésen Kovács József polgármester elnökölt. Jelen voltak Márk Endre, Kernhoffer József, Komlóssy Dezső, Oláh Károly, Aczél Géza, Szilágyi Imre, Komlóssy Artur, Tóth István, Irmay Béla titkár és Tóth Emil dr. jegyző.

Az ülés megnyitása után Komlóssy Dezső szóvá teszi, hogy bár a múlt ülésen kifejezték ama kívánságukat, hogy a zenekar teljes legyen, mindazonáltal a zenekar mégsem teljes. Egy Lehár-operett előadása alkalmával 17 zenészt olvasott meg a zenekarban. Hol van a többi hét?

Oláh Károly egy ízben 22 zenészt olvasott meg a zenekarban.

Irmay Béla titkár előadja, hogy az igazgató 24 zenészt szerződtetett. Meg is érkezett valamennyi, de a fagottista megszökött, egy másik szintén elutazott. A díreklció az Országos Zeneegyesülethez panaszszal fordult, mert az monopolizálja a zenészek szerződtetését.

Márk Endre megfigyelte a zenekart s konstataálta, hogy a legnagyobb szám 17 volt, amit tapasztalt. A színház az énekes darabokra vetette rá magát, ezért kétszerezsen szükséges volna, hogy a zenekar létszáma teljes legyen. De mivel nincs teljes zenekar, a kevés számú zenészek erőlködését fejtenek ki, hogy érvényesíteni tudják a darab zenéjét. Javasolja, mondja ki a bizottság, hogy kötelezi az igazgatót, hogy a szerződés értelmében 24 tagú zenekart biztosítson.

Irmay Béla kijelenti, hogy az igazgató hajlandó bemutatni mind a 24 zenész szerződését.

Márk Endre javasolja, hogy a társulat működése felett csak egy hónap múlva mondjanak bírálatot.

Komlóssy Artur: A bizottság tisztában lehet azzal, hogy hiába hoz javaslatokat, Zilahy fittyet hány ezekre. Csak arra mutat rá, hogy a multban megkérdezték az igazgatót: szerződte-e Ternyeit, Bérczyt, mire Zilahy kijelentette, hogy ő igenis szerződte. És mi történt? *Sem Ternyei, sem Bérczy nincs itt.* Vagy például hirdette Zilahy, hogy Rózsa Lilit vendégképen szerződte. És ime, még sem lépteti fel. Óhajtja, hogy Zilahy kötelezze a bizottság, hogy a színházi bizottság határozatait — a közönségre való tekintettel — respektálja.

Oláh Károly kéri a bizottságot, hogy konkrét dolgokkal hozakodjanak elő. Szeretné, ha egyszer már végeznének az eltávozott színészek eltávozásának felhánnyortatásával.

Irmay Béla: Rózsa Lilit, mint vendéget díjaznak. Ő fellépési díjakat kap a színházról és nem rendes fizetést. Vasárnap délután is teljes fellépési díjat kívánt Rózsa Lili és más feltételekkel nem akart délután fellépni.

Komlóssy Artur: Akkor értem a dolgot. Komlóssy Dezső konstataálja, hogy a társulatban több tehetséges fiatal erő van.

Házlebontás miatt az összes raktáron levő posztó és gyapjuszövetek gyári áron alul lesznek kiárulitva. Welsz Adolf DEBRECZEN, Kossuth-utca 1. sz.

Maga részéről az új primadonnával meg van elégedve.

Irmay Béla köszönetet mond a felszólaló bizottsági tagnak jó akaratú felszólalásáért. Ebből buzgóságot fog meríteni a társulat a jövőre nézve.

Ezután felolvassa a titkár a jövő havi műsort, mit a bizottság tudomásul vett, mire az ülés véget ért.

Nagy hajsza a budapesti tolvaj után.

Gyanusnak nézett görögkeleti pap.

A rendőrség még mindig lázasan nyomoz a Váci-utcai postatolvaj után. A közönség pedig segítségére van, mert hiszen kétezer korona jutalom vár a megtalálóra. A sok „tolvajfogás” közül nem kis érdekességgel bír a következő eset:

Hajnal felé már a kártyások közül is csak a legelszántabbak voltak ott, a New-York kávéház előtt egy gummikerekű kocsi állott meg. Egy barna, körülbelül 30-32 éves férfi lépett ki belőle, besietett a kávéházba és kért egy teát rummal. Együttal odahívatta a főpincért és megkérdezte tőle, tud-e majd egy ezres bankót váltani. Tört német nyelven kérdezte és ez a kiszolgáló pincérnek szegyet ütött a fejébe.

— Hopp, meg van a tolvaj — gondolta — hopp, meg van a kétezer korona jutalom.

Kifutott a kocsihoz és megmondta neki, hogy ezen az emberen lehet keresni. Ez a legtöbb valószínűség szerint a postatolvaj, akinek a kézrekerítéseért jár 2000 korona jutalom.

A kocsi is plauzibilisnek találta a dolgot és hozzátette:

— En is gondoltam, hogy nem „kóser” ez az ember.

A pincér előtt már tündökölni kezdett ama kétezerkoronás jutalom, melynek a felét odaígérte hamar a kocsisnak. Azután telefonált a rendőrség központi inspekciónak.

— Halló, halló! — beszélt egy ideges hang, — kérem meg van a postatolvaj. Egy fiákkeren fog menni innen a Döbrentei-utca 14. számú házba. Küldjenek oda hamar két detektívet, mielőtt még a kocsi odaérkezne.

Az inspekción tisztviselő intézkedett, hogy siessenek a detektívek oda a megjelölt ház elé.

A detektívek, mielőtt a kocsi megjelent volna, már ott voltak a helyszínen. A kocsi megjött, nehezen, kissé mámorosan kikászolódtak belőle a „tolvaj”. A detektívek elébe mentek, az egyik ki is sejtette a kocsi ből.

— Mit kívánnak tőlem az urak? — kérdezte.

— Csak azt, hogy igazolja magát az ur.

— Igazolni? Miért igazoljam magam éppen, amikor hazajöttem, miért nem igazoltattak a mulató szeparéjában? Nem igazolom magam, — mondta bosszusan a megszóított — Jöjjenek föl velem az emeletre. (A detektívek követték a „jó fogást”, a „jó fogás” pedig a házban levő szerb püspökség egy tisztviselőjét keltette fel.)

Kiderült, hogy a tolvajnak vélt ember egy vidéki elkelő görög-keleti pap, aki itt fönt járt Budapesten, polgári ruhában a dolga után.

Nagy kijózanodás. Meglepetés. Bocsnatkérés, hajlongás és a jó fogásnak vége volt. Időközben egy konflisban a pincér is megjelent és kint a ház előtt veszekedett a fiákkerkocsissal afölött, hogy a jutalomból milyen rész illeti őket, aki a „tippet” adta és milyen rész a kocsiat, akinek ugyanis kifizetik a kocsi bérét...

Színház és Művészet

A színház műsora.

Szombat: *Passé-Partout*, szimf. C) bérlet.

Vasárnap délután *János vitéz*, operett. Bérletszűnet.

Vasárnap este: *Dollárkirálynő*, Kisbérlet.

Buridán számara. He's és Caillavet kacagató bohózata lesz a jövő hét ujdonsága. A *Buridán számara*, amely egy fiatal emberre van alkalmazva, aki nem tudja magát elszánni arra, hogy tulajdonképpen melyik hölgynek adja oda a szívet, emlékeztet a liblísi számmal, amely a két egyformán csábító szénaköteg közül nem bír választani. Zilahy Gyula játsza a fiatal embert, akinek a szerepe a legnagyszerűbb alakításra ad alkalmat. A Vigaszínházban a darab bemutatója óta állandóan műsoron van és táblás házak előtt kerül színre.

Tüskérözsa. Ebből az operettből soronként folynak a próbák. Az igazgatóság nagy gondot áldítja ki ezt a szép zenéjű operett, melynek zenéjét Jakobi Viktor irta Martos szövegére, aki Jókai egyik novelláját dolgozta fel a szövegéhez. A főszerepet Szilassy Etel adja, kinek csodaszép jelmezei ez alkalomra készültek, feltűnést keltők.

Colbertson második hangversenye. A világhírű hegedűművész, akinek multkor hangversenye a Bika termében olyan szenzációt keltő volt, engedve az általános óhajnak, vasárnap este a városi Zenede nagytermében, közönségre még egy hangversenyt tart, olcsóbb helyárrakkal. E második hangversenyre a jegyek a városi Zenede épületében válthatók és pedig: ülőhely 5, 4, 3 korona állóhely 2 korona, diák hely 1 korona 50 fillérért. Reméljük, hogy e második hangversenyen zsufolt ház fog tapsolni a kiváló hegedűsnek, aki dacára fiatal korának, már kősz művész-számba vehető. — A második hangverseny műsora a következő: I. Solo. Symphonie espagnole. Colbertson. II. a) Schubert-Liszt. Soirée de Vienne. b) Kris. Stannatt Gavotte. Kris. III. Wieniawski. Carneval russe. Colbertson. IV. Veracini. Sonata. Colbertson. V. Strauss-Scholtz-Erlor. Ábránd. Kris. VI. Paganini. Hegedűverseny. D dur. Vilhelmy átirata. Lauret kádeciojával. Colbertson. Jegyek Antalffy papirkereskedésben is kaphatók.

Elite új műsor az Uranusban. Meghosszabbított szerződéssel a közönség általános óhajára még egy pár napig Marvin és Margaret zene excentrikusok fellépője, új műsorral 1. Utazás Brémától New-Yorkig. (Nagyszerű természeti felvétel.) 2. Ezredes ur nincs itthon. (Bohózat.) 3. A molnár és fiai. (Drama.) 4. A kedélyes paraszt. (Művészi felvétel. Bohózat.) 5. A gitáros Talizmánja. (Művész felvétel. Színes kép.) 6. Aki kísér tetet lát. (Bohózat.) 7. A Bohém Lily. (Művész felvétel. Szenzációs drama.) 8. Marvin és Margaret zene excentrik. Új műsorral! Tisztelet-jegyek vasár- és ünnepnap, valamint a műsor első napján nem érvényesek! Előadás kezdete: Hétköznap délután pontban 5 órakor, folytonos bemenetel. Vasár- és ünnepnapokon délután 3-tól óránként. Hétköznap az előadások egy és fél órát, Vasárnap 1 órát tartanak. Helyárak mint rendesen. Jön a szép Lafayette. Pár nap múlva itt lesz.

Megbízható címlátó csakis a Debreczeni Független Ujság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járattja Előfizetőknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

A bankgyűlés előtt.

Fellobogózzák a várost.

A rendező bizottság ülése.

A vasárnapi bankgyűlésről teljes bizonyossággal lehet állítani, hogy páratlanul fényes és nagyarányú lesz. A polgárság forró lelkesedéssel várja a népgyűlés napját, hogy nagyszerűen demonstráljon Magyarországi gazdasági önállósága mellett.

A képviselők és a vendégek vasárnap délelőtt 11-12 óra közt érkeznek Debreczenbe. A polgárság és a főiskolai ifjuság impozáns számban fogja őket az állomásnál fogadni.

A rendező nagy bizottság holnap, szombaton délután 6 órakor tartja utolsó értekezését az Angol királynő nagytermében, amelyen a jelvényeket osztják ki és a fogadás részleteit állapítják meg. Kívánatos volna, hogy a bizottság valamennyi tagja megjelenjen.

A rendezőbizottság felkéri a fő-utca és a főbb mellékutcák hazafias tulajdonosait, hogy október 31-ikére, az önálló bank melléti népgyűlés napjára, házaikra vonják fel a nemzeti színű lobogót. Amidőn annyi vendég jön az ország északkeleti részéből városunkba, illő, hogy őket ünnepélyesen fogadjuk.

A leérkező képviselők tiszteletére a Bika szálló dísztermében déli fél 1 órakor ebéd lesz. A rendezőség részvételre hívja fel a közönséget. Az ebédjegyek 4 koronáért kaphatók Zöldi M. Jánosnál, a Hazai biztosító társaság hatvan-utcai hivatalában.

Irodalom.

Zöldy M. János a magyar dalról. Az ungvári Gyöngyössi István irodalmi társaság november hatodikán díszgyűlést tart. A társaság vezetősége fölkererte Zöldy M. Jánost, a kitűnő debreceni író, hogy tartson felolvasást a *Magyar Népdal* kultuszáról. Zöldy meg is ígérte a vezetőségeknek, hogy felolvas. A Gyöngyössi István-kör kutatva sem találhatott volna jobb s igazabb felolvasót erre a témára, mert hiszen Zöldy M. János a Magyar Népdalnak pompás interpretálója egy a híres hegedűjével, mint színes, kitűnő tollával.

Palágyi Menyhért: Petőfi. Ha a modern szó alatt a dolognak az eleven élettel való szoros kapcsolatát értjük — és mi mást is érthetnénk alatta? — úgy a *Palágyi Menyhért* könyve igazán modern könyv a szó legnemesebb értelmében, mert Petőfit egészen új és nemesek magasrendű, de mai szempontokból veszi vizsgálat alá. Számolva a magyar nemzetnek és a magyar irodalomnak az utolsó hatvan év alatt végbenem átalakulásával, Palágyi joggal állapítja meg, hogy a megszokott és elnyűtt politikai jelszavakkal együtt tartalom nélküli, üres hüvelyekké lettek mindazok a szépirodalmi jelszavak is, melyek a kiegyezési korszak ködös világán végig kavargtak s mindmaig benne maradtak úgy általános, mint Petőfi vonatkozó irodalmi frazeológiánkban. Pedig napjainkban támadt új érzés és gondolatvilág tükrében más és frissebb fogékonysággal tekintünk vissza a multra és új színben jelentkeznek előttünk történetünk és irodalmunk napjai is. Ezt a modern értékvizitót végzi Palágyi Menyhért Petőfi s a magyar szellemnek joggal lehet büszkesége, hogy e revizó alapján a nagy költő emberi, hazafiai és költői géniusza egyaránt még nagyobb fényben csillog, mint azokban az ósdi és kopott jellemzésekben, melyek Petőfi benn csak a nagy népies, vagy népiesen nemzeti költőt látták. Látni való, modern, izig-vérig modern könyv a *Palágyi Menyhérté*, mely nemcsak a Petőfi-

Burg Izsó Modern Fényképezési Műterme

Kossuth-utca 24. szám a.

Fényképnagyítások a legkisebb képről életnagysáig a legjutányosabb árban. 6 drb. modern fényképes levélezőlap kor. 2'40. :: Állandó fényképhiállítás a kapu bejárati ajtóban.

irodalomnak, de egész irodalomtörténeti és essay litteraturánknak is maradandó dísz lesz. A Kunossy, Szilágyi és Társa kiadásában megjelenő népszerű vállalat, az Endrődi és Ferenczi szerkesztette Petőfi-Könyvtár adta ki a rendkívül érdekes kötetet, melynek 1 korona 20 filérnyi olcsó árából még a Petőfi-ház javára is jut.

A magyar Kegyes-tanítórend Névtára az 1909-10 tanévre vonatkozólag most jelent meg. Az érdekesebb adatokat a következőkben közöljük: A magyar Kegyesrend tagjainak száma 406, akik közül a tanügy terén 245 tanár működik. A Kegyesrend főnöke Magyar Gábor, aki 9 tagu kormánytanácsossal vezeti a rend szellemi és anyagi ügyeit. A renden kívül működik egy kormánytanácsos Rómában, 1 főigazgató, 2 egyetemi tanár és 1 tanár, aki a képviselő ház részére a régi országgyűlési emlékeket gyűjti. A rend legidősebbje Kustár Ignác, egykori debreczeni házfőnök-igazgató, aki Máramaroszigeten lakik és jelenleg 97 esztendősen. A rendnek van 24 gimnáziuma és 3 elemi iskolája, amelyekben a tanulók összes száma a 9 ezret meghaladja. Legnépesebb a szegedi főgimnázium (800 tanuló), a budapesti (700 tanuló) és a debreczeni (500 tanuló.) A legrégibb gimnáziuma a rendnek a podolini 1642-ből. A debreczeni gimnáziumot 1719-ben nyitották meg, tehát a piaristák immár 190 esztendeje teljesítenek kulturmissziót Debreczenben.

Naptárt, nagy terjedelmű irodalmi részt Debreczen és Hajdúvármegye teljes címzárát és sok képet tartalmazó ajándékos, kap minden előfizetőnk. 340 oldal teljesen ingyen.

Halálos tréfa.

Agyonlőtt cigányfiu.

Amikor az elkobzott fegyver elsül.

Bűnös vigyázatlanság folytán megdöbbentő szerencsétlenség történt tegnap az Érmihályfalva közelében levő Szalacs községben. Az ottani kishírnök tizennyolc éves fia a község házában levő, bűnjelt képező s elkobzott fegyverek közül fölkapott egyet s mert meg volt győződve arról, hogy a revolver nincsen megtöltve, tréfálkozva a közelben álló cigány fiura szegezte. A revolver azonban elsült s a szerencsétlen cigány fiu *összeroncsolt fejjel, holtan esett össze.* A községben nagy feltűnést keltett esetről a következőket jelenti tudósítónk:

Szalacs községben a napokban adták ki a rendeletet a csendőröknek, hogy az összes engedély nélküli fegyvereket kobozzák el. Ilyen revolverek heverték tegnap halomszámra a község házában.

A szalaci kishírnök tizennyolc éves legény fia a régi revolverek közül felkapott egyet s tréfásan fogta rá a mellette álló cigány fiura.

— *Na fiu, meghalsz!* fenyegette a cigánygyereket s megnyomta a fegyver ravaszát. A revolver eldőrdült s mert vasdarábokkal volt töltve, az erős vasszilánkok teljesen szétroncsolták Balog András levélhordó cigányt a koponyáját.

Az esetről telefon útján tettek jelentést a nagyváradai ügyészséghez, amely megindította a nyomozást nemcsak a legény ellen, hanem azok ellen is, akik az elkobzott fegyvereket felügyelet nélkül a község háza udvarán hagyták.

HIREK

— **A reformáció emlékünnepe.** A debreceni református főiskola tanári kara és ifjúsága a nagy reformátor Kálvin János születésének 400 éves fordulója alkalmából, 1909. október hó 30 án délelőtt kilenc órakor a Nagytemplomban emlékünnepelet tart, melyre a nagyérdemű közönséget ismételtel meghívjuk. Az istentisztelet után a főiskolai emlékkertben a gályarabok emlékoszlopánál tart külön ünnepélyt a főiskolai igazgatóság.

A Hittanszaki Önképző Társulat holnap, szombaton délelőtt fél 11 órakor tartja meg az évenként okt. 31-én tartatni szokott emlékünnepelet a gályarabok emlékoszlopánál a kollegium nagytemplomi Kálvin ünnepe után. Az emlékünnepelet sorrendje a következő: 1. A gályarabok éneke. Férfikarra Mácsai. Főiskolai ének. 2. Emlékbeszéd. A Hegyi Mihályné alaplól jutalmazott pálvamü. Bagdy Dániel th. 3. A hitvallók. Irta Jánosi Zoltán. Szavalja Kolozsvári Kiss László th. 4. XLVI. zs. Férfikarra Mácsai; Főiskolai ének. 5. Az emlékoszlopot megkoszorúzza a ref. leányiskola nevében Hajdu Ilonka, a Svetits intézet növendékei nevében Kiss Juliska.

Ugyancsak a Hittanszaki Önképző Társulat a reformáció és Kálvin János emlékézetére holnap, október 31-én délután 5 órakor a főiskola dísztermében emlékünnepelet tart. Belépődíj nincs.

— **A trónörökös a német császár vendége.** Berlinből táviratozzák: A hannoveri udvari vadászatok alkalmából, melyekre Vilmos császár meghívta Ferenc Ferdinánd trónörökösét, e héten hatszáz darab dämuvadát bekerített helyre szállították.

— **Justh Gyula a pártkörben.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Justh Gyula, aki mint más helyen jeleztük, másfél órát tanácskozott Kossuthal, ma este nyolc órakor igen kedvetlen hangulatban jelent meg a függetlenségi pártkörben. Amikor párthívei körül fogták, Justh elkeseredetten mondta:

— *Beteltem már az egész koalícióval.* Kossuth kibontakozási terve nem egészen olyan, amint azt mi reméltük. Ha a bankszabadalom meghosszabbítása benne lesz, akkor semmiesetre sem fogadjuk el ezt a tervet és a *legradikálisabb ellenzékbe* megyünk s ennek Bécs ugyancsak nagy kárát látja.

— **Schwartzertanár báró lett.** A király — mint a hivatalos lap mai száma jelenti — a magyar szent korona országai vöröskereszt-egylete Erzsébet kórházának fejlesztése körül szerzett érdemeik elismerésül Babarozsi Schwartzert Ottó dr. főrendiházi tag, magyar királyi udvari tanácsosnak, az egylet főgondnokának és központi főmegbízottjának, valamint törvényes utódainak magyar bárói méltóságot adományozta.

— **A debreceni trágyagyár és volt tisztviselője.** A következő levelet kaptuk: Tekintetes Szerkesztő Ur! „Följelentett volt trágyagyári tisztviselő”. „Hütlennel kezeléssel vádolják” cím alatt b. lapjának 247-ik számában f. hó 29-én megjelent cikkre vonatkozólag mint az ártatlanul meghurcolt hivatalnok ügyvédje, szükségességnek tartom, hogy a nagyközönség emegvádolt hivatalnok védekezését is hallgassa meg.

Az ügy előzménye az, hogy a méltatlanul meghurcolt tisztviselőnek 18000 korona okiratilag kikötött követelése van a trágyagyáron, amelyet nevezett részvény

lársaság nem fizetett, vagy nem tudott fizetni, azért a késedelmes adós ellen a volt tisztviselő pert indított.

Ezen per tárgyalása közben tette a trágyagyár feljelentését, amelynek vádjaiból valószínűleg egyetlen egy pont sem lesz igazolva, mert azok a vádak teljesen alap nélküliek s vagy jóhiszemű tévedés következményei, vagy rosszindulatú besugárás eredményei.

Nem felel meg a valóságnak közleményük azon része sem, mely szerint az illető tisztviselőnek a vádba tett cselekmények miatt kellett volna lemondani állásáról, mert *ő teljesen önként mondott le* és pedig nem mostanában, hanem már több mint egy évvel ezelőtt s a trágyagyár nem is tett feljelentést ellene, sőt nem is szólott a vádakról mindaddig, míg volt tisztviselője a gyár ellen fentálló s okiratilag kikötött követelését bírólag nem érvényesítette.

Kérve ezen felvilágosító sorok szives közlését vagyok teljes tisztelettel: Dr. Tervey Tamás ügyvéd.

— **Szélütés érte a kocsin.** Szabó János 47 éves bőszőrményi lakos ma fát vitt haza kocsin a lakására. Utközben azonban szélütés érte s holtan bukott le a szerencsétlen ember kocsijáról.

— **György herceg büntetése.** Belgrádból táviratozzák: György herceg, a volt trónörökös a legutóbbi miniszterválság alkalmával Ribarac igazságügyminisztert levélben felszólította, hogy vonja vissza lemondását, hogy a koalíciós Novakovic kormányt fentarthassák és így az országra nézve veszedelmes radikális kormány alakítását megakadályozzák. A Zvono jelentése szerint a legutolsó minisztertanács foglalkozott ezzel az ügygel és elhatározta, hogy Péter királyt felkéri arra, hogy György herceget inkorrekt és alkotmányellenes eljárása miatt fegyelmi uton büntesse meg.

— **Akasztsáért — akasztás.** A Csikmegyében utóbbi időben elszaporodott gyilkosságok a csikszeredai törvényszék esküdtbíróóságát ma halálos ítélet kiszabására kényszerítették. Portik János gyergyóremetei lakos áldott állapotban lévő feleségét éjnek idején, erre a célra előre elkészített kötéllel, felakasztotta. Az esküdtbíróóság Fekete Imre bíró elnökelete alatt, mint esküdtbíróóság, ma ítékezett ebben az ügyben, a vádlottat bűnösnek mondta ki a gyilkosság büntetésében és kötél általi halálra ítélte. A védő felségfolyamodványt terjeszt a király elé.

— **Eljegyzés.** Szücs Andor dr. debreczeni ügyvéd eljegyezte f. hó 28-án Balványban Gottlieb Szidikét, özv. Gottlieb Mórné leányát. Minden külön értesítés helyett.

— **Az Alföldi Takarékpénztár Piacutczán** épülő három emeletes palotájának terveit elkészültek s az épületben a modern kényelem minden kellékkel ellátott tágas négy, öt és hat szobás uri lakások fognak 1911. május 1-től kezdve kiadatni.

A lakásokba díszes lépcsőfeljáratok mellett liftek fogják a feljutást kényelmesebbé tenni.

Minden lakás logiákkal, vízvezetékekkel, fürdőszobával, villanyos világítással s némelyike központi fűtéssel is el lesz látva.

Az első emeleti lakásoknak tágas függőkerije, lugasa s szökőkútja teszi páratlaná az otthontálas kellemességét.

Erdőkölődőknek a terveket hétköznapi délután 4 és 5 óra között szívesen mutatja meg s lakásbérletekre előjegyzéseket már most elfogad az intézet igazgatósága.

Élővirág
SIRKOSZORUK

Babér és Műkoszorúk a legnagyobb választékban legolcsóbban kaphatók — Széchenyi kert és Kossuth utca, virágplacc. Telefon 502. —

— **A paci gyilkosság áldozatának anyját kihallgatták.** A paci erdőben történt gyilkosság ügyében erélyesen nyomoz a csendőrség. A borzalmas tettről még mindig nem nyerhető tiszta kép, a bűntény egyes részleteit még sűrű homály fedi. Ma délelőtt hallgatta ki Czinder őrsvezető az áldozat édesanyját a kórházban. A szerencsétlen asszonyt nagyon megtörte a borzasztó csapás. Alig tudta elfojtani zokogását, amikor a csendőrség vezetője kérdezte. — Különben már napok óta folytonosan sír s ott ül éjjel-nappal a fiu ravatalánál a kórházban. Elmondotta, hogy pénteken reggel Magyar Gábor együtt ment el az erdőbe Arany Mihályval és Koszorus Sándorral. Az édesanyja el is bocsátotta, de a lelke kérése kötötte, hogy vigyázon magára. — S aztán eltávozott a társával. Estére azonban hiába várta haza a fiát. Eltelt egy nap, eltelt a másik is, de Magyar Gábor csak nem jött haza. Az anyja nagyon nyugtalan volt s rossz sejtelmek kezdtek gyötörni. Átment Arany Mihálykhoz, meg Koszorus Sándorokhoz is, de a fiuk csak annyit mondtak, hogy Magyar Gábor elhagyta őket. Hogy merre ment, hova ment, azt nem tudják. Mikor azonban már többször faggatta őket, akkor végre bevallották tettüket. Később mondták el — beszélté aszerencsétlen — nekem, hogy az új csizma miást vesztek össze a fiammal. Először rávették, hogy vesse le a lábbelijét, mert így jobban lehet a fára mászni. Azután Arany Mihály a földre teperte, spárgát csavart a nyaka körül s megfojtotta. Koszorus Sándor csak segédkezett neki. Ugy egyeztek meg, hogy a csizmát eladják s az árán megosztoznak. Ebből azonban nem lett semmi. A csizmákat hazavitték s mikor a Magyar Gábor édesanyja azt kérdezte tőlük, hogy jutottak hozzá, nem tudtak már mit hazudni, megváltak fogva s bevallották mindent. Czinder őrsvezető ezeket jegyzőkönyvbe vette.

— **A Bickur-Chólim debreczeni betegsegélyző egyesület** részére küldött 10 korona adományért fogadja Mandel Lajos szobafestő ur egyesületünk nevében ezután is hála köszönetünket. Az elnökség.

— **A vonat elé vetette magát.** Bicske és Szár állomások között, a vasuti sínek mentén a pályán ma reggel egy összeroncsolt férfi holttestre akadott. A megindult vizsgálat folyamán kiderült, hogy az illető Szeliczky Péter szári lakos, ki valószínűleg öngyilkossági szándékából vetette magát a robogó vonat elé.

— **A pétervári gyilkosság.** Pétervárról táviratozzák: Néhány nappal ezelőtt bejárta a világsajtót annak a borzalmas pétervári gyilkosságnak a híre, hogy az utcán egy holttestet találtak, amely teljesen fölismerhetetlen volt, mert a gyilkosok lenyuzták az arcbőrt. Most hosszú kutatás után sikerült megállapítani, hogy a holttest Cillovic A. A. mérnöké, aki egy moszkvai selyemgyárnál volt alkalmazva. Régi besszarábiai nemes családból származott, fivére a pétervári egyetemen jogász, szülei és rokonai Moszkvában élnek. A meggyilkolt mérnök 30 éves volt. Két év előtt egy pétervári biztosító társaságnál százezer rubelre biztosította életét. Az illető biztosító társaságnál százezer rubelre biztosította életét. Az illető biztosító társaság annak idején azzal tagadta meg a biztosított összeg kifizetését, hogy a meggyilkolt áldozat nem is Gillevic mérnök és a tettesek — szerintük Gillevic hozzátartozói, vagy azok fölbéreltjei — azért csonkították meg a holttestet, hogy ne legyen fölismerhető és megkapják a százezer rubelt.

— **A szökött katona halála.** Csőre Lajos, a Veszprémben állomásozó IV. honvédszázalaj ujonca annyira megunt a gyöngyöztet, hogy vasárnap a Szabadréti laktanyából megszökött és ide-oda bandukolva, hétfőn reggel Jutas állomáson egy Győrbe induló vonatra kapaszkodott. Utközben a szökött katona alighanem megbánta

tettét s az Újpuszta feletti 19-ik számú őrház mellett, hol a vonatok rendszerint igen lassan közlekednek, kiugrott a kocsiból, de olyan szerencsétlenül, hogy nyakcsigolyáját törve, szörnyet halt. A gyászos véget ért katona holttestét egy reggeli órákban pályavizsgálatot tartott pályáőr találta meg.

— **A sáskapusztítás elemi kár.** A debreceni hortobágyi gazdákat bizonyára érdeklí e hír: A közgazgatási bíróság elvi határozatában kimondta, hogy „a rétek termésében sáskapusztítás által okozott elemi csapás esetében, ha a sáskapusztítás egész dűlőket magában foglaló területre terjedt ki, az elemi kár címén való adóelengedésnek helye van.”

— **Végeladás egy lőtéri nagy czipő üzletben.** Glück Ede Piac utcai czipő-üzletében végeladás van. Az összes raktáron levő férfi, fiu és gyermekczipők rendkívül olcsón lesznek kiáruva. Kossuth-utca sarkán.

— **Milyen időnk lesz? Meteor jelenté:** Október vége a hűvös, csapadékos jelleg fejlődését van hivatva bevezetni, amelyet követően november hó elején ismét állandóbb, szárazabb jellegű őríti fel az időjárás, különösen a 4-iki változási nap körül. Változatosabbá a 9-ike hatáskörében alakul szeles, esetleg hűvös, vagy hideg jelleggel; a 17-iki nyhe, a 24-iki szeles vagy viharos, hideg jelleggel és csapadékkal, melyre a 27-én beálló és nálunk nem látható teljes holdfogyatkozás csökkentőleg fog hatni. November hó változási napjai 4, 9, 11, 17, 20, 22, 24 és 31-re esnek. Ezek közül legéresebb hatásuk: 4, 9, 11, 24 és 27.

— **Megharapta a kutya.** Nagyon veszedelmes kutyája van Kovács András Emerich telepen lakó gazdálkodónak. Tegnap is a dühös eb megmarta Szabó Andrásné Bihari telep 9. szám alatti lakos Zsuzsanna nevű kis leányát, aki nyolc napon belüli gyógyuló sérülést szenvedett. A rendőrség megindította az eljárást Kovács András ellen.

— **A nap halottal.** A debreceni állami anatómiai hivatalnál a mai nap folyamán a következő halálesetek jelentettek be: Wegerer Béla róm. kath. 1 hónapos, Batori Gábor ref. 26 éves. Némethy József ref. 57 éves, Nagy Imre ref. 47 éves, Gulyás István ref. 70 éves, Boór Mártonné róm. kath. 54 éves, Magyar Gábor ref. 13 éves, özv. Varga Józsefné ref. 77 éves, Benke Lidia ref. 5 hónapos, Juhász Róza ref. 15 éves, Kulcsár Imre ref. 4 hónapos.

— **A bator leány.** Nagybecskerekéről jelentik: Zichfalván Gagesch András laudontanyai földbirtokos kocsin át akart hajtani a vasuti síneken. Vele volt 14 éves Erzsébet leánya is. Mikor a kocsi át akart haladni, ép akkor jött a vonat és a kocsi összezúzta. Gagesch a mozdony alá került és rögtön meghalt, míg leánya a mozdony ütközésébe kapaszkodott s így maradt, míg a vonatot megállították. A leánynak semmi baja sem történt.

— **Igyekezzen mindenki** nagyon olcsón czipőt és kalapot vásárolni Glück Edénél Piac-utcán, mert ott most végeladás van.

— **Kiadó lakás a Piac-utcán.** Két szoba, konyha, éléskamrából álló lakás irodának vagy gyermektelen házaspárnak alkalmas, November 1-re kiadó. Cim a kiadóban.

— **Végeladás van** Glück Ede czipő és kalap üzletében, a Kistemplommal szemben.

— **Óriási választék van** téli férfi, fiu és gyermekruhákban a kistemplom mellett sarküzletben Grünfeld Adolf és Társánál.

— **Szüreti** és szoba tűzijátékok rakéták, békák, és bombák Mentze Henrik áruházában kapható.

— **Kugler Gerbeaud cukorkák** főraktára Kontsek Gézánál.

— **Sápkór, vérszegénység és idegbántalom.** A legtöbb idegbaj összefügg a

vérszegénységgel, sápkórral, mely a vérhiányzó összetételén alapul. A legkiválóbb szer, melyet a tudomány ismer, hogy a vérszegénység alkatrészeit pótolja, a FERROMANGANIN, amely ilyen esetekben mindig lekitűnőbben bevált. Ha a véréllapot hiányos, így nemcsak idegbántalmak következnek be, hanem az emberi szervezet minden egyes alkotórésze is szenved. Ne mulassza el tehát a FERROMANGANIN-t idejekorán használni, hogy ezáltal más komoly betegségek elejét vegye. Ára üvegenként K 3.50. Kapható minden gyógyszertárban, de biztosan FERROMANGANIN Cie. Budapest, VI. Király-utca 12 szám.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Ma, szombaton, október hó 30-án. C) bérlet 9. sz.

PASSE-PARTOUT.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Georges Thurner

Személyek:

Régisné — — — —	Gerő Ida.
Régis Lionel — — —	Mártonfi Róbert.
Régis Eugénie — — —	Lugosi Béla.
Régautk Henriette — —	Püspöki Rózi.
Régis Andrea — — — —	Gyöngyi Jolán.
Hélonin Jaqueline — — —	Báthori Mária.
Brezin — — — —	Kemény Lajos.
Lambert — — — —	Lizeti Lajos.
Lambertné — — — —	Huzella Irén.
Contrier Orzán — — — —	Gyöngyi Izab.
Aurélié — — — —	Szilágyi Berta.
D'Ollanvalné — — — —	Hahnel Aranka.
Taupren — — — —	Kardos Géza.
Chomel — — — —	Árkosi Vilmos.
Martineau — — — —	Nádor Zsiga.
Cottin-Mullnr — — — —	Győre Alajos.

Holnap, vasárnap október hó 31-én.
Két előadás.

Délután 3 órakor mérsékelt helyárrakkal

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban

Este 7 és fél órakor rendes helyárrakkal. Kis bérlet.

DOLLÁRKIRÁLYNŐ.

Nagy operette 3 felvonásban

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest, 1909 okt. 29.

Készáru ártartó.

1910. októberi buza	11.65	11.66
májusi buza	—	—
1910. áprilisi buza	14.16	14.17
májusi rozs	—	—
1909. októberi rozs	—	—
1910. áprilisi rozs	10.20	10.21
1909. októberi zab	—	—
májusi zab	—	—
1910. áprilisi zab	7.64	7.65
1910. júliusi tengeri	—	—
májusi tengeri	6.85	6.86
1909. szeptemberi zab	—	—
augusztusi tengeri	—	—

Ingatlan forgalom.

Ifj. Szatmári Mihály és neje Szakácsi Juliánna veszik a debreczeni 3380 sz. tjkvben foglalt Hajnal utca 11. számú házat id. Szatmári Mihály és neje Németi Erzsébet-től 16000 koronáért.

Meskó Kálmán veszi a debreczeni 5218 sz. tjkvben foglalt Görbe-utca 9. sz. házat ifj. Kertész János és neje Bakóczy Juliánától 12000 koronáért.

Veréb Lajos és neje N66 Viola veszik a debreczeni 4118. sz. tjkvben foglalt 645 négyszögöl sestakerti szőlőt Komlósi Dániel és neje Böszörményi Máriától 6000 koronáért.

Bartha István és neje Flivalt Katalin veszik a debreczeni 1009. sz. tjkvben foglalt 138 négyszögöl ujosztású földet Balogh József és neje Kovács Juliánától 1500 koronáért.

Uj! Uj! Uj! tüveg és porcelán üzlet nyílt Glück József cég alatt Debreczen, Piac-u 6 a nagytemplommal szemben. Szigoruan szabott árak

Regény-Csarnok.**Jolán**

(4.) (Kis regény.)

Írta: Radó István.

Gyuri ülve maradt s szemével felelte hogy csak azért jött fel, mert tudta, hogy nem kell bemutatkoznia.

— Jöjjön már.

Gyuri kelleetlenül állt fel és ment Jolán után. Abban a szobában, ahol legtöbben voltak, leültek egy-egy fotelbe egymással szemben. Jolán hirtelen mondta:

— Maga szerelmes, ugy-e?

Gyuri először meghökkent, azután durvának tartotta a leányt, kezdett gondolkozni s végre kicsinylőleg mondta:

— Jenő mondta magának.

— Nem igaz. Jenő nem mondta. Jenő csak azt mondta, hogy maga szomorú fiú, hogy nem szeret ismerkedni, nem akar nagy társaságban beszélni. Ezt mondta.

Lassan lágyabb, halkabb lett a hangja.

— Csak ennyit mondtott. És én hagytam magat magam mellett ülni, azután kértem, hogy beszéljen nekem egyedül és maga akkor beszélt. És én tudom, most tudom, hogy szerelmes. Tudom, a beszédjéből, a hangjából. Maga szerelmes.

(Folytatjuk.)

Nyiltér.***Nyilatkozat.**

Rudolfi Imre szövetkezeti hivatalnok tulerajében bizakodva, este 9 órakor az utóán megtámadott és inzultált, azonban elégtételt adni tartalékos tiszt léteire sem mert.

Kovács Béla
ügyvédjelölt.

* E rovatban közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Szőnyeg. - Fűgöny. - Stores.**Bonnes Femes, Hencsertakaró****Ágy és asztalterítő. Flanell-****takaró. Paplan és matrác****nagy raktár****Donogán és Somossy**

ezégnél

Debreczen, Ristemplombazár.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségekben a legkitünőbb háziszser a

Hollandi**GYOMORCSEPP EK.**

1 üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában

DEBRECZEN.**Legolcsóbb legjobb bevásárlási forrás****háztartási szükségletek**

fedezésére. Ajánljuk:

Arc-krémek, Illatszerek, Hőlgyporok, Kölni vizek, Fogporok, Fogcrémek, Fogpaszták, Fogkefék, Szájvizek, Szappanok, Hajvizek, Szoba-illatok**KÖZPONTI DROGUERIA**

DEBRECZEN, Piacz-utca. — Városház épület.

Eladó ház.

A kiskoru Konrad testvérek tulajdonához tartozó és itt helyben Széchenyi utca 50. sz. a fekvő ház 363 □-öl udvarából 300 □-öl terület a rajta lévő épületekkel együtt 30.000 koronáért örökön eladó.

Megjegyeztetik, hogy ezen házrész 25.000 koronáért már eladott, azonban az eladást a tek. árvaszék 7401/1909. áu. sz. a. jóvá nem hagyta.

A 30.000 kor. vételárból fizetendő 30 nap alatt 2.60 kor. 14 fillér kincstári adó:artozás és j. — 60 nap alatt pedig a 25.000 kor. takarékpénztári követelés hátralékban lévő kamatja és törlesztési részlete a most említett 25.000 kor. tartozás pedig a nevezett takarékkal kötött egység szerint fizetendő.

A fentirt 300 □-öl területen levő 12 lakhelynek bérjövödelme havonta 194 kor. egy év alatt 2328 k r. Értekezhetni Arany-János utca 59. sz. háznál a gyámnapánál.

Debreczen, 1909. okt. 19

Tisztelt uraim!

Ha olcsó és szép ruhát akarnak viselni, forduljanak bizalommal

Tóth József

lérfil szabóhoz, Vár-utca 2. szám.

a Zenede épülettel szemben, és facon öltönyöket a legolcsóbban készítek.

Pucolást és javítást is elfogadok.

Tisztelettel

Tóth József.

Hajduböszörményben

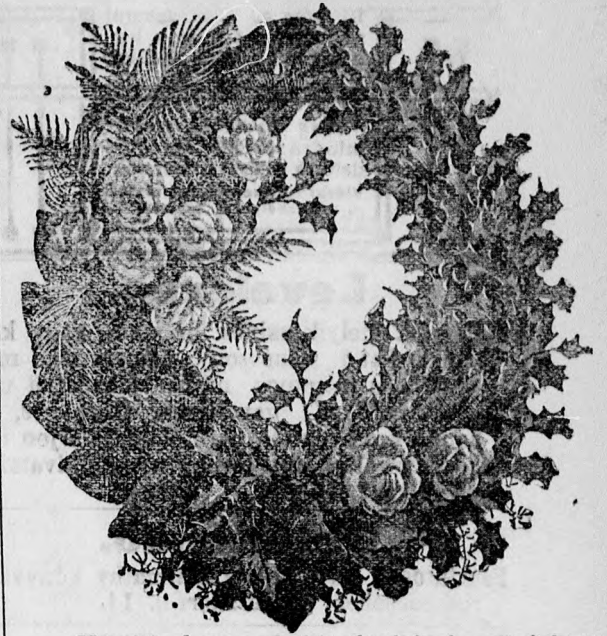
fűszer és vegyeskereskedés,

régi üzlet és bizos megélhetés, jókarban levő házzal, (kényelmes lakás, nagy udvar) áru és berendezéssel. de anélkül is más vállalat miatt jutányosan

ELADÓ.Bővebbet **Ij. Reich Hermann** kereskedőnél

Hajduböszörményben, Fehértől-utcán.

Kontsek Géza

Nizzai virágcsarnoka

Készíti a legremekbő élővirág és művirág sarkoszorukat — nemcsak a legelőkelőbb izlésben, hanem a legolcsóbbban is.

Női ruhaszövetek

Naz ősz és téli idényre. valamint flanelek, barchetek fekete és színes sejmek, bársonyok, gyönyörű ruhadíszek

Francia P. D. jegyű fűzők.

Arcfátyol, divatfűzők, gyöngy- és bőr díszítéskák
Menyasszonyi sejmek, koszorúk és látyolok

— legolcsóbb szabott árban —

SZABÓ LAJOS FIAI

divat-vászon- és szőnyeg raktára

DEBRECZEN, Rózsa-utca 1.

Alapított 1842-ik évben.

Zalai Márk tanár

Piacz-utca 46. udvarban.

3 havi nappali és esti tanfolyama felnőttek számára könyvtelből, német társalgás és levelezésből, szép- és gyorsírásból. G akorlati módszer. Biztos siker. Kezdeté november 3.

Beiratás naponta 10—12-ig vagy 5—7-ig.

Tandij 60 Koro na

**Legjobb szabásu
glace, svéd és
szarvasbőr**

KEZTYŰK óriási választékban**Schön Sándor**

keztyű, hőtszer- és orvosi műszertárában,

DEBRECZEN, Piac-utca 12.

(Stenozinger-ház.)

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szó 8 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék a válaszdíjat eszteni.

Levelezés.

Hölgyelm. Melyik csinos hajadon, vagy kellemes fiatal uriaszony ösmerkedne meg vagyonos magános nőtlen jókedélyű uriemberrel? Ki gavalléros, figyelmes, állandó szórakoztató barátot óhajt, írjon teljes névvel ellátott levelet a kiadóhivatalba „Föltár” jellegére.

Betöltendő.

Péztárosnő felvétetik a Harmathy könyvkereskedésében, Fűvészkert-u. 14.

Egy mindeenes szakácsné kerestetik azonnali belépésre. Cím a kiadóba.

Harisnya fejeléseket legolesóbban készít Schwarz Armin, Piacz-utca 32.

Bizos megélhetés. Szoboszlón, B.-Ujvárosban, Vámospérsen és Mikepérsen megbízható embereket keresünk. Cím a kiadóba.

Ügynökök és képviselők 10 korona napi keresettel minden városban kerestetnek. Küldje címét Jak. König cégnek, Wien, VII/S. Postamt 68.

Adás-vétel.

21 év óta fennálló vegyi ruhatisztító intézet eladó. Cím a kiadóban.

Vigyázzon! Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rosenberg Béni Bádogos-utca 4. szám.

Homoki faj boraimat kiváló jó minőségűek tavalyi termés, hordó számra eladom Dr. Weisz Bernát Sziv utca 15.

Tetőcserép közönséges, hornyolt és Francia egyéb építkezési anyagok u. m. legjutányosabban Fülöp mészkereskedésében Homokkert-u. 121. sz

Gramafonok és lemezek a legnagyobb választékban kaphatók igen előnyös árban (felvételek mellett.) Gedő Adolf varrógép és kerékpár üzletében Debreczen, Piacz utca 56. Telefon 728.

Jókarban levő kopirprés megvételre kerestek. Cím a kiadóhivatalban.

Asztalosoknak való tiszta deszka eladó olcsón. Cím a kiadóban.

3 koronáért kaphatók gramofon lemezek, legújabb felvételek, Rosenberg és Hammer.

Postakönyvek jutányos árban kaphatók a kiadóhivatalban.

Saját termésű Bocskay-kerti bor hordószámra eladó. Értekezhetni Poroszlay Lászlónál Hunyady-utca 3.

Kitűnő házi boreczet eladó literenként. Cím a kiadóba.

Alig használt kis tolókosit keresek csomagszállításra. Cím a kiadóban.

Eladó új- és ó bor. Rizling, Ezerjő, Kövidinka Molnár Lukácsnál Debreczenben. Értekezhetni Kossuth-utcai üzletében.

Különféle.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Kényes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, úgy magán, mint családi ügyekben Krámer József.

Asszonyok figyelmébe. A tulnag gyermekáldás ellen védekezhetünk. Kérjen magyar prospektust, melyet 20 fillér le élbélyeg ellenében küld; Debarle György, Budapest, I., Fehérváry-ut 5/VI.

November első hetében kiárulás alá kerül

több ezer méter 140 cm. széles női ruhaszövet 2-20 koronáól feljebb

Fischer Adolf és Fianál

Piacz-utca 61.

Mielőtt bármit vásárolna, a saját érdekében cselekszik, ha a

Párisi Nagy Bazár kirakatait

a Dégenfeld-téren, (kenyérpiacon) megnézi.

Gramophon és gramophon lemezek nagy választékban.

HALMÁGYI SÁMUEL

női és leány felöltők legnagyobb áruháza.
DEBRECZEN, Piac-utca, a főpostával szemben.

Őszi és téli ujdonságok remek választékban.

Telefon 632.
szám.

Legújabb Costümök
Női felöltő Modellek
Utazó angol raglanok
Szörme kabátok és Bundák
Plüsch és bársony kabátok
Intézeti leány felöltők
Gyermek gallérok és kabátok

Telefon 632.
szám.

Angol aljak, Pongyolák, Princes ruhák, Selyem, csipke, Tüll és Posztó blousok, Karmantyuk és Boák. — Színházi és estélyi köpenyek.

Külön mérték osztály!

Szolid olcsó árak!

Előzékeny pontos kiszolgálás!